

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2025. gada 29. janvārī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Mārtiņš Mits un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto personas U (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 140/2024),

konstatēja:

1. No ieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Administratīvās atbildības likuma 183. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma), ciktāl tā neparedz personai tiesības iesniegt sūdzību par lēmumu, ar kuru nolemts izbeigt administratīvā pārkāpuma procesu, pamatojoties uz Administratīvās atbildības likuma 11. panta pirmo daļu, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam, otrajam un trešajam teikumam un spēkā neesošu no viņa pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka sūdzību par lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā var iesniegt persona, kurai piemērots sods, un cietušais, bet daļā par rīcību ar mantu – arī aizskartais mantas īpašnieks.

Savukārt saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 11. panta pirmo daļu, ja personas izdarītais administratīvais pārkāpums konkrētajos apstākļos nav radījis tādu apdraudējumu tiesiski aizsargātajām interesēm, lai par to piemērotu sodu (maznozīmīgs pārkāpums), amatpersona var neuzsākt administratīvā

pārkāpuma procesu, bet, ja tas ir uzsākts, amatpersona, augstāka amatpersona vai tiesa jebkurā stadijā var to izbeigt, nepiemērojot sodu. Šajā gadījumā amatpersona, augstāka amatpersona vai tiesa, ja to atzīst par lietderīgu, izsaka personai aizrādījumu. Aizrādījums nerada tiesiskas sekas.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normas atbilstība Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt no Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkta izriet prasība pieteikumā minēto uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma personai aizskar šīs Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes*

tiesas 2020. gada 30. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-08-01 11. punktu).

6.1. Ar pašvaldības novada domes Administratīvās komisijas lēmumu, pamatojoties uz Administratīvās atbildības likuma 11. panta pirmo daļu, nolemts izbeigt pret Pieteikuma iesniedzēju uzsākto administratīvā pārkāpuma procesu, jo pārkāpums ir maznozīmīgs. Par minēto lēmumu Pieteikumu iesniedzējs iesniedzis sūdzību tiesā. Tiesa, pamatojoties uz apstrīdēto normu, atteikusies to pieņemt, jo sūdzību iesniegusi persona, kurai nav tādu tiesību.

Lēmums par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu pārkāpuma maznozīmības dēļ nozīmē to, ka administratīvo pārkāpumu patiešām ir veikusi pie atbildības saucamā persona, taču iestāde lietderības apsvērumu dēļ izvēlas personu par izdarīto administratīvo pārkāpumu nesodīt un atbrīvot no atbildības. Lai gan šāds lēmums skar pie atbildības saucamās personas tiesības un likumiskās intereses, tomēr apstrīdētā norma liedz par to iesniegt sūdzību tiesā. Tādējādi esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētas normas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

6.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma pārkāpj nevainīguma prezumpciju, kas ietverta Satversmes 92. panta otrajā teikumā, jo, ja lietā nebija pierādījumi par Pieteikuma iesniedzēja vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, Komisijai vajadzēja piemērot nevis Administratīvās atbildības likuma 11. panta pirmo daļu, bet gan minētā likuma 151. panta 2. punktu.

Tomēr šādi apsvērumi nevar būt par pamatu lietas ierosināšanai Satversmes tiesā, jo tā nepārvērtē tiesību normu piemērošanas un interpretācijas jautājumus (*sal.sk. Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu).*

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētas normas atbilstību Satversmes 92. panta otrajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

6.3. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst arī Satversmes 92. panta trešajam teikumam, jo liedz tiesības uz atbilstību atlīdzinājumu nepamatota aizskāruma gadījumā.

Personas tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par zaudējumu un nemantisko kaitējumu, kas tai nodarīts administratīvā pārkāpuma lietvedībā iestādes, prokuratūras vai tiesas prettiesiskas vai nepamatotas rīcības dēļ regulē Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likums. Pieteikumā nav pamatots, kādā veidā tieši apstrīdētā norma skar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. panta trešajā teikumā ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētas normas atbilstību Satversmes 92. panta trešajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Proti, pirmās instances tiesas lēmums par atteikšanos pieņemt sūdzību tika pārsūdzēts apelācijas instances tiesā, kuras lēmums saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 241. panta otro daļu nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmais teikums nosaka: “Konstitucionālo sūdzību (ieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no 2024. gada 1. augusta, kad stājās spēkā apelācijas instances tiesas lēmums par atteikšanos pieņemt Pieteikuma iesniedzēja blakus sūdzību. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2024. gada 19. decembrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas

apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

9. Saskaņā ar Satversmes tiesas noteikto kārtību pieteikuma izskatīšanas stadijā jautājumu par pieteikumā un tā pielikumos ietvertās informācijas pieejamības ierobežošanu izlemj Satversmes tiesas kolēģija, kura izskata pieteikumu.

Izlemjot šo jautājumu, Satversmes tiesas kolēģija izvērtē, vai ierobežotas pieejamības noteikšana pieteikumā un tā pielikumos ietvertajai informācijai aizsargās personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, tostarp personas datu aizsardzību, neaizskars personas tiesības uz taisnīgu tiesu un netraucēs objektīvai tiesas procesa norisei, kā arī nepārkāps sabiedrības tiesības iegūt informāciju par konstitucionālo tiesvedību (*sal. sk. Satversmes tiesas 2016. gada 22. novembra rīcības sēdes lēmumu „Par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību”*).

Izvērtējot pieteikumu un tam pievienotos dokumentus, kolēģija secina, ka no administratīvā pārkāpuma procesa, kas uzsākts saistībā ar iespējamu fizisku un emocionālu vardarbību pret bērnu, lietas materiāliem izrietošā informācija par Pieteikuma iesniedzēju ietilpst viņam Satversmes 96. pantā ietverto tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību tvērumā. Tā kopā ar personu identificējošu informāciju ir uzskatāma par personas datiem Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (turpmāk – Regula 2016/679) 4. panta 1. punkta izpratnē. Savukārt šo personas datu izpaušana ir uzskatāma par datu apstrādi Regulas 2016/679 4. panta 2. punkta izpratnē.

Konkrētajā gadījumā atbilstoši Regulas 2016/679 6. panta 1. punkta „c” apakšpunktam personas datu apstrādes tiesiskais pamats ir uz Satversmes tiesu attiecināmi juridiski pienākumi, kas noteikti Satversmes tiesas likumā. Tomēr atbilstoši Regulas 2016/679 5. panta 1. punkta „c” apakšpunktam personas datiem jābūt adekvātiem, atbilstīgiem un jāietver tikai tā informācija, kas nepieciešama personas datu apstrādes nolūkā.

Kolēģija secina, ka Pieteikuma iesniedzēju un viņa ģimenes locekļus identificējošas informācijas publiskošana varētu radīt tādu viņu pamattiesību

ierobežojumu, kas būtu lielāks nekā sabiedrības ieguvums no šādas informācijas publicēšanas. Konkrētajā gadījumā Satversmes tiesai tās kompetences īstenošanai un likumā noteikto pienākumu veikšanai šīs informācijas publicēšana nav nepieciešama.

Tādēļ pieteikumā un tam pievienotajos dokumentos norādītajai informācijai par Pieteikuma iesniedzēju un viņu ģimenes locekļu identitāti ir nosakāma ierobežota pieejamība, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, kā arī Satversmes tiesas 2016. gada 22. novembra rīcības sēdes lēmumu „Par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību”, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Administratīvās atbildības likuma 183. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam” pēc personas U pieteikuma (pieteikums Nr. 140/2024).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz **2025. gada 31. martam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atteikties ierosināt lietu par Administratīvās atbildības likuma 183. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta otrajam un trešajam teikumam.

4. Noteikt ierobežotu pieejamību, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai, informācijai par Pieteikuma iesniedzēju un viņu ģimenes locekļu identitāti.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis